

PRZESZCZEPIANIE NARZĄDÓW (TRANSPLANTOLOGIA)

KONSPEKT LEKCJI I KLUCZ DO ZADAŃ

WPROWADZENIE DO LEKCJI

- [Trailer filmu Bogowie](#)

Film opowiada o życiu profesora Zbigniewa Religi, który dokonuje pierwszego udanego przeszczepu serca w Polsce.

SŁOWNICTWO

KARTA PRACY 1 - NARZĄDY

- 7- Najdłuższa część przewodu pokarmowego
- 8- Tkanka znajdująca się wewnątrz kości
- 10- Zewnętrzna, przezroczysta błona pokrywająca gałkę oczną
- 2- Narząd mięśniowy, którego praca warunkuje krążenie krwi w układzie naczyniowym
- 6- Duży gruczoł wytwarzający enzymy ułatwiające trawienie oraz insulinę
- 3- Narządy służące do wytwarzania moczu wydalanego przez moczowody
- 1- Zewnętrzna powłoka (warstwa) ciała
- 4- Narządy oddechowe kręgowców oddychających powietrzem atmosferycznym
- 5- Największy gruczoł człowieka i wielu zwierząt, odgrywający ważną rolę w przemianie materii
- 9- Naczynie krwionośne prowadzące krew z serca do wszystkich tkanek i narządów ciała

SŁOWNICTWO

KARTA PRACY 2 - TRANSPLANTOLOGIA

1. **przeprowadzać / przeprowadzić** - wykonać jakąś czynność, doprowadzić do rozwiązania, zakończenia czegoś
2. **przeszczep** - transplantacja
3. **pobierać / pobrać** - wziąć operacyjnie jakiś organ, tkankę itp. w celu przeszczepienia
4. **dawca, dawczyni** - osoba, od której pobiera się tkankę lub narząd w celu przeszczepienia innej osobie; też: osoba oddająca komuś krew
5. **biorca, biorczyni** - osoba, której przetacza się krew, wszczepia się jakiś narząd
6. **grupa krwi** - kategorie biochemiczne i immunologiczne krwi ludzkiej: A, B, AB, O
7. **próba krzyżowa** - obowiązująca próba przed każdą transfuzją krwi, wykonywana w celu wykazania zgodności serologicznej między krwią dawcy i biorcy w zakresie układu AB0 i Rh
8. **przeciwciało** - specjalna substancja tworząca się we krwi, w limfie i tkankach na skutek wprowadzenia do organizmu substancji obcej

9. **zapalenie** - stan chorobowy tkanki wywołany zakażeniem lub urazem
10. **doznawać / doznać** - odczuć coś, doświadczyć czegoś
11. **rozległy** - zajmujący dużą przestrzeń
12. **uraz** - uszkodzenie tkanek lub narządów wskutek miejscowego lub ogólnego działania jakiegoś czynnika zewnętrznego
13. **odcinać / odciąć** - tnąć, oddzielić coś od jakiejś całości
14. **pień mózgu** - struktura anatomiczna ośrodkowego układu nerwowego, obejmująca wszystkie twory leżące na podstawie czaszki
15. **czaszka** - szkielet głowy
16. **zabieg** - operacja
17. **kończyna** - część ciała służąca do chwytania lub poruszania się (ręka, noga)
18. **wszczepienie** - zabieg polegający na wprowadzeniu na stałe do organizmu tkanki, narządu, protezy lub stymulatora
19. **biodro** - część ciała obejmująca staw biodrowy oraz boczną część miednicy i górną zewnętrzną część uda
20. **przyszywać / przyszyć** - szyć, przymocować coś do czegoś na stałe
21. **mięsień** - kurczliwa tkanka u człowieka i zwierząt umożliwiająca ruchy kończyn, głowy, tułowia i narządów wewnętrznych
22. **odrzuć** - nie przyjąć przeszczepionej tkanki, organu

ROZUMIENIE TEKSTU PISANEGO

KARTA PRACY 3 - TRANSPLANTOLOGIA

1. 1985 - pierwsze udane przeszczepienie serca
2. 1966 - pierwsze udane przeszczepienie nerki ze zwłok
3. 1990 - pierwsze udane przeszczepienie wątroby u dziecka
4. 2013 - pierwsze przeszczepienie twarzy
5. 2015 - pierwsza operacja miednicy z użyciem technologii druku 3D
6. 2006 - pierwsze przeszczepienie ręki

SŁUCHANIE / FILM DOKUMENTALNY

- [Danusia. Historia pierwszego udanego przeszczepienia](#)

Jest to historia pierwszego przeszczepu nerki, dokonanego w 1966r. w Polsce. Pacjentką była studentka szkoły pielęgniarskiej. Operacje przeprowadzają profesorowie: Jan Nielubowicz i Tadeusz Orłowski. Wspominają bezpośredni świadkowie i uczestnicy.

GRAMATYKA
CZASOWNIKI DWUASPEKTOWE

Czasowniki dwuaspektowe (wszystkie):

abdykować, adaptować, adoptować, amputować, aresztować, awansować, ciąć, deportować, derogować, domicylować, dymisjonować, ejakulować, ekranizować, **ekshumować**, eksmitować, ekspatriować, eksplodować, ekstradować, erygować, habilitować, imigrować, implodować, importować, inaugurować, inscenizować, inseminować, internować, izolować, jawić się, jodować, kanonizować, kapitulować, koronować, mianować, naturalizować, nostryfikować, notyfikować, optować, parafować, pasować, potrafić, ranić, **ratyfikować**, razić, reaktywować, recypować, refinansować, rekultywować, relegować, renegocjować, repatriować, repetować, reprivatyzować, restytuować, retransmitować, rewalidować, rewaloryzować, rewindykować, rewizytować, rewokować, sekularyzować, sekwestrować, separować, stać (tylko forma nieosobowa w czasie przeszłym), subskrybować, substytuować, suspendować, tchnąć, transplantować, transponować, urlopować, uzurpować, wydatkować

Przykładowe zdania:

1. Po wojnie **ekshumowano** wiele ciał i złożono na wspólnym cmentarzu.
2. Polska **ratyfikowała** Traktat Lizboński jako 26 z kolei kraj Unii Europejskiej.